

nébih

termőföldtől
az asztalig

*A Nébih elvárásai az élelmiszer-
gazdaság minőségügyi vezetőivel
szemben*

Dr. Nagy Attila

2023. 11. 21.

Mit is szeretnénk kérni?

- PDCA
- Gyártás során
- Saját vagy szolgáltató laborban
- Hamisítás elleni küzdelem

PDCA

- Tervezés során

- Célok

- Profit: ez természetes 😊
 - Rövid-közép-hosszú táv
 - Minőségi célok meghatározása a HACCP mellett
 - Visszajelzések kezelése

- Jogszabályok

- Valaki legyen
 - Biztonság, minőség
 - Nébih honlapon: <https://portal.nebih.gov.hu/-/elelmiszer-jogszabalyok-jegyzek>
 - <https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/774966/Takarmany+jogszabalygyujtemeny.pdf/>

Gyártás során

- Az áruházláncok minőségbiztosítási vezetőivel a NÉBIH kölcsönösen kifejezetten jó kapcsolatot tart fenn.
- Gyakran megkeresik a hatóságot új folyamatok bevezetését megelőzően, a jogszabályi megfelelésre törekedve.
- Mind a termékvisszahívások, mind a RASFF bejelentések kivizsgálása során együttműködőek, gyors reagálással hozzájárulnak hatóságunk élelmiszerbiztonsági munkájához, amit a fogyasztók érdekében teszünk annak megelőzésére, hogy kifogásolt élelmiszer ne kerülhessen az asztalra.
- Külső és belső (!) nyomonkövetés kialakítása.

Gyártás során

- Minőség
 - Magyar Élelmiszerkönyv
 - Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) védjegy
 - Egyéb védjegyek
 - Gyártmánylap
 - Gyártási napló
 - Jelölés
- Biztonság
 - HACCP – ok, de 😊
 - Folyamat... és folyamatos
 - Kockázatértéklés („szentháromság”)

Saját vagy szolgáltató laborban

- Mérés
- Laboratóriumi vizsgálat
 - Engedély vagy nyilvántartásba vétel
 - Módszerválasztás (17025 szerint javasolt)
 - Verifikálás (belső és külső eszközök)

Jogszabályok

- 2008. XLVI az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről (ÉLTV)
- 8/2021. (III.10.) AM rendelet a nem állami laboratóriumok engedélyezéséről, nyilvántartásba vételéről és működési feltételeinek részletes szabályozásáról
- 2015. évi CCXXII. az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól

Jogalkotói szándék

- Élelmiszerbiztonság
- Végső fogyasztók egészsége
- Élelmiszer-vállalkozások érdeke
- Kockázati tényezők csökkentése
- Egységes hatósági felügyelet

Laboratóriumok engedélyezése

- 2008.XLVI. ÉLTV
- 8/2021. AM

- Szolgáltató
- Üzemi
- 3H – miből, mit, mivel
- 60 nap

Kérelemmel kapcsolatos hibák

- Csak e-mail
- Hiányos és/vagy pontatlan szervezet adatok
- Nem létező cím
- 3H nem tételes, nem soronként
- Egyedi módszerazonosító hiánya
- Nem megfelelő módszerleírás

Működéssel kapcsolatos követelmények

- 17025:2018
- Legalább 5 évente jártassági vizsgálat
- Laboratóriumvezető
- Validálás
- Bejelentés és adatszolgáltatás
- Bejelentésköteles vizsgálatok - akkreditáció

Hamisítás elleni fellépés

1895. évi XLVI. törvénycikk

a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról

- 1. § A mezőgazdasági termények, termékek és cikkek, jelesül: tej és tejtermékek, állati és növényi zsirok, zsiradékok, olajneműek, továbbá gabona-, liszt- és az ebből készült tésztaeműek, méz, paprika, általában vető- és fűmagvak, abrakarmány és trágyaneműek hamisítása, valamint a hamisítottak forgalomba hozatala tilos.
- 2. § Mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisítása alatt az 1. §-ban felsoroltaknak minden utánzása, vagy olynemű megváltoztatása értendő, mely a fogyasztó közönséget, vagy a vevőt a termény, termék vagy cikk eredete, összetétele vagy minősége tekintetében tévedésbe ejteni alkalmas.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008 évi XLVI törvény (Éltv.) 14. /A §. 2012. IV. 14. napjától hatályos szövege:

(1) A hamisított termék előállítása és forgalomba hozatala tilos.

Jogszabály egyes rendelkezéseit elsősorban a magyar nyelv mindenkori szabályai, a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján kell értelmezni.

Értelmező kéziszótár:

Hamis: Olyan <tárgy, dolog>, amely a megtévesztés szándékával úgy van készítve, hogy valamely nála sokkal értékesebb dologhoz v. a valódihoz nagyon hasonlít, az eredetinek látszatát kelti; nem valódi, utánzott.

*Előállítás,
forgalomba
hozatal*

14/A. § (1) A hamisított termék előállítása és forgalomba hozatala tilos

Előállítás: Éltv. Melléklet 15. pont: feldolgozatlan és feldolgozott termék - kivéve alaptermék- előállítása érdekében történő alapanyag-tárolási, tisztítási, osztályozási, előkészítési, gyártástechnológiai, csomagolás, jelölési, tárolási és szállítási műveletek bármelyike,

Forgalomba hozatal: Éltv. Melléklet 29. pont: az élelmiszerek vagy takarmányok tekintetében a 178/2002/EK rendelet 3. cikk 8 pontja szerinti fogalom, egyéb eseten a termék készen tartása eladás céljára, beleértve az eladásra való felkínálását vagy ingyenes vagy ellenérték fejébe történő átadásának egyéb formáját, valamint eladását, forgalmazását vagy átadásának egyéb módját.

(További definíciók a nemzeti és közösségi jogi normákban.)

***Élelmiszer
hamisítás***

14/A. § (1) A hamisított termék előállítása és forgalomba hozatala tilos.

(2) Hamisított terméknek minősül az a termék,

a) amelynek minőség-megőrzési, fogyaszthatósági, illetve felhasználhatósági idejét jogellenesen meghosszabbították,

b) amelyet nem megengedett összetevő felhasználásával állítottak elő,

c) amelynek átcímkézése vagy átcsomagolása jogsértő módon történt,

d) amelyet emberi fogyasztásra nem alkalmas anyagokból vagy termékekből állítottak elő emberi fogyasztás céljára,

e) amelynek emberi fogyasztásra való alkalmatlanságát elfedik,

f) amelynek rendeltetésszerű használatát elfedik,

g) amelyet lényeges külső tulajdonságának jogellenes megváltoztatásával állítottak elő,

Élelmiszer hamisítás

h) amelyet az előállításra kizárólagosan jogosult hozzájárulása nélkül állítottak elő, vagy
i) amelyet lényeges tulajdonságára vonatkozó félrevezető megjelöléssel hoztak forgalomba gazdasági előny vagy haszonszerzés céljából.

(3) A hamisított termék előállítása, illetve forgalmazása tekintetében - amennyiben az ügyfél az ellenkezőjét nem bizonyítja - vélelmezni kell a gazdasági előnyre vagy haszonszerzésre irányuló célzatot.
(megdönthető törvényi vélelem)

Szankció: 194/2008 Korm. rendelet - súlyosbító tényező.

Az élelmiszerhamisítással egyidejűleg egyéb jogsértés is megvalósul (pl. nyomonkövetési szabályok megsértése, engedély nélküli előállítás, ezeket szubszidiárius tényállásként kezeljük)

Az élelmiszerhamisítás

Csekély azon tényállás szerint élelmiszerhamisítások, melyek a büntetőjog eszközeivel is szankcionálhatóak.

A visszaélések mögött egyre gyakrabban a kisebb kockázat miatt az élelmiszeriparra átirányult szervezett bűnözés áll.

A csalók a hamis áruk kereskedelmétől legkisebb kockázat mellett a legnagyobb profitot remélik.

Kapcsolódhat ugyanakkor büntetőjog által is szankcionált cselekményekhez.

A 178/2002/EK 8. cikk:
A fogyasztók érdekeinek védelme
(1) Az élelmiszerjog a fogyasztók érdekeinek védelmét szolgálja, és lehetővé teszi a fogyasztott élelmiszerek megfelelő tájékoztatás alapján történő kiválasztását. Célja továbbá a következők megelőzése:
a) csalárd vagy megtévesztő gyakorlat alkalmazása;
b) élelmiszerek hamisítása; valamint
c) a fogyasztót félrevezető egyéb módszerek alkalmazása.

Multidiszciplináris megközelítést igénylő küzdelem.

Felelősség az élelmiszerhamisításért:

Általános szabályok:

Éltv. 14. §. (1)- (10) bekezdése. Szűk körben van kimentési lehetőség a felelősség alól.

Éltv. 11. §. Szerint: A 14/A. § (2) és (4) bekezdésében meghatározott termék forgalomba hozataláért **az előállító**, nem hazai előállítású termék esetében az **első magyarországi forgalomba hozó felelős**.

Az élelmiszerhamisításért való felelősség objektív: nincs kimentési lehetőség. (mentesülés a felelősség megállapítása alól: törvényi vélelem megdöntése)

Az élelmiszerhamisítási cselekmények motivációja:

- Elsősorban anyagi haszonszerzés, (bizonyos esetekben „értékmentés” pl. lejárt termékek újrahasznosítása).
- Ritkábban szándékos károkozási szándék, akár versenytársnak, akár fogyasztónak.
- Extrém esetben terrorizmus.

Alkalmazási problémák a tényállással kapcsolatban:

- A jogalkotó nem rendelt a tényálláshoz külön szankciót.
- Reparatív szankció alkalmazása az általános szabályok szerint (intézkedés a termékkel szemben).
- Represszív szankció nincs külön a hamisításra – bírság az általános szabályok szerint, (lejárt élelmiszer, nem nyomonkövethető stb).
- Visszatartó ereje minimális.

*Nyomon
követhető?*

852/2004/EK RENDELETE (2004. április 29.) az élelmiszer higiénéről

*„Az élelmiszer-biztonság szavatolásának alapvető
eleme az élelmiszerek és az élelmiszer-összetevők
nyomon követhetősége az élelmiszerláncon belül”*

nébih

termőföldtől
az asztalig

Köszönöm a figyelmet!